
ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P9_TA(2019)0021

Az európai emlékezés fontossága Európa jövője szempontjából

Az Európai Parlament 2019. szeptember 19-i állásfoglalása az európai megemlékezés fontosságáról Európa jövője számára (2019/2819(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az emberi jogok egyetemes elveire és az Európai Unió mint közös értékeken alapuló közösség alapvető elveire,
- tekintettel a Timmermans első alelnök és Jourová biztos 2019. augusztus 22-i, a totalitárius és önkényuralmi rendszerek áldozatainak európai emléknapja előtt tett nyilatkozatára,
- tekintettel az 1948. december 10-én elfogadott, az Egyesült Nemzetek Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
- tekintettel a második világháború 1945. május 8-i európai befejeződésének hatvanadik évfordulójáról szóló, 2005. május 12-i állásfoglalására¹,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének a kommunista totalitárius rendszerek által elkövetett bűnök nemzetközi elítélésének szükségességéről szóló, 2006. január 26-i 1481. számú állásfoglalására,
- tekintettel a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló, 2008. november 28-i 2008/913/IB kerethatározatra²,
- tekintettel az európai lelkiismeretről és a kommunizmusról szóló, 2008. június 3-án elfogadott prágai nyilatkozatra,
- tekintettel augusztus 23-nak a sztálinizmus és a nácizmus áldozatainak európai emléknapjává nyilvánításáról szóló, 2008. szeptember 23-án elfogadott nyilatkozatára³,

---

¹ HL C 92. E, 2006.4.20., 392. o.

² HL L 328., 2008.12.6., 55. o.

³ HL C 8. E, 2010.1.14., 57. o.

- tekintettel az európai lelkiismeretről és a totalitarizmusról szóló, 2009. április 2-i állásfoglalására¹,
  - tekintettel az európai totalitárius rendszerek által elkövetett bűncselekmények emlékezetéről szóló, 2010. december 22-i bizottsági jelentésre (COM(2010)0783),
  - tekintettel a Tanácsnak az európai totalitárius rendszerek által elkövetett bűncselekményekre való emlékezésről szóló, 2011. június 9–10-i következtetéseire,
  - tekintettel a totalitárius rendszerek áldozatainak emléknapja alkalmából kiadott 2011. augusztus 23-i Varsói Nyilatkozatra,
  - tekintettel az uniós tagállamok kormányai képviselőinek a kommunizmus áldozatairól való megemlékezéséről szóló, 2018. augusztus 23-i közös nyilatkozatára,
  - tekintettel az Észtország, Lettország és Litvánia helyzetéről szóló, 1983. január 13-án – ezen országok 45 állampolgára által aláírt „balti kérésre” tekintettel – elfogadott történelmi állásfoglalására,
  - tekintettel a kommunista totalitárius rendszerek által elkövetett bűnök tekintetében több nemzeti parlament által elfogadott állásfoglalásokra és nyilatkozatokra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel ebben az évben volt a korábban ismeretlen mértékű emberi szenvedéshez és Európa országainak sok évtizedig tartó megszállásához vezető II. világháború kitörésének 80. évfordulója;
- B. mivel 80 évvel ezelőtt, 1939. augusztus 23-án a kommunista Szovjetunió és a náci Németország aláírta a „Molotov–Ribbentrop-paktum” néven ismert megnevezésű szerződést és annak titkos jegyzőkönyveit, amely alapján felosztották és érdekszférákba tömörítették Európa és független államok területét a két totalitárius rendszer között, előkészítve ezzel a második világháború kitöréséhez vezető utat;
- C. mivel a Molotov–Ribbentrop-paktum – valamint az azt követő, 1939. szeptember 28-án létrejött náci-szovjet barátsági és határegyezmény – közvetlen következményeként a Lengyel Köztársaságot előbb Hitler, két héttel később pedig Sztálin szállta meg – megfosztva az országot a függetlenségétől és példátlan tragédiát okozva a lengyel nép számára –, majd a kommunista Szovjetunió fegyveres támadást indított Finnország ellen 1939. november 30-án, 1940 júniusában pedig megszállta és annektálta Románia egyes részeit – amely területeket soha nem adták vissza –, továbbá annektálta a független litván, lett és észti köztársaságokat;
- D. mivel a náci rendszer bukása és a második világháború lezárulása után egyes európai országok képesek voltak újjáépíteni és a megbékéléshez vezető útra lépni, miközben más európai országok továbbra is diktatúra – egyes országok pedig közvetlen szovjet megszállás és befolyás – alatt maradtak fél évszázadon keresztül, megfosztva a szabadságtól, a szuverenitástól, a méltóságtól, az emberi jogoktól és a társadalmi-gazdasági fejlődéstől;

---

¹ HL C 137. E, 2010.5.27., 25. o.

- E. mivel – bár a náci rendszer bűneit a nürnbergi perekben már értékelték és az elkövetőket megbüntették – változatlanul sürgető szükség van a figyelemfelhívásra, valamint a sztálinista és más diktatúrák bűneinek erkölcsi értékelésére és jogi szempontból történő kivizsgálására;
- F. mivel egyes tagállamok joga tiltja a kommunista és náci ideológiákat;
- G. mivel az európai integráció kezdettől fogva válasz volt a két világháború és a holokauszthoz vezető náci zsarnokság okozta szenvedésre, illetve a totalitárius és demokráciaellenes kommunista rendszerek közép- és kelet-európai terjedésére, és módot adott az Európában tapasztalható mély megosztottság és ellenségeskedés együttműködés és integráció általi leküzdésére, a háború befejezésére és az európai demokrácia megszilárdítására; mivel a szovjet megszállástól és kommunista diktatúrától egykor szenvedő európai országok számára az EU 2004-ben kezdődő bővítése a nyugati demokratikus országok családjába történő visszatérést jelképezi, ahová tartoznak;
- H. mivel Európa tragikus múltjának emlékeit életben kell tartani az áldozatoknak való tiszteletadás, a bűnösök elítélése és az igazságon és megemlékezésen alapuló megbékélés megalapozása érdekében;
- I. mivel a totalitárius rendszerek áldozataira való megemlékezés és a kommunista, náci és más diktatúrák által elkövetett bűncselekmények közös európai örökségének elismerése és tudatosítása létfontosságú Európa egysége és népei számára, valamint ahhoz, hogy Európa ellen tudjon állni a modern külső fenyegetéseknek;
- J. mivel 30 évvel ezelőtt, 1989. augusztus 23-án a Molotov–Ribbentrop-paktum 50. évfordulóján és a totalitárius rendszerek áldozataira való megemlékezésésként sor került a „Balti út” példa nélküli rendezvényére, amelyen kétfélmillió litván, lett és észti ember egymás kezét fogva Vilniustól Rigán át Tallinnig tartó élőláncot alkotott;
- K. mivel – bár a Szovjetunió Népi Küldötteinek Kongresszusa 1989. december 24-én elítélte a Molotov–Ribbentrop-paktum és más megállapodások aláírását a náci Németországgal – az orosz hatóságok 2019 augusztusában tagadták a paktummal és annak következményeivel kapcsolatos felelősségüket, jelenleg pedig azt az álláspontot képviselik, hogy a II. világháborút valójában Lengyelország, a balti államok és a nyugati államok robbantották ki;
- L. mivel a totalitárius és önkényuralmi rendszerek áldozataira való megemlékezés és a sztálinista, náci és más diktatúrák által elkövetett bűncselekmények közös európai örökségének elismerése és tudatosítása létfontosságú Európa egysége és népei számára, valamint ahhoz, hogy Európa ellen tudjon állni a modern külső fenyegetéseknek;
- M. mivel nyíltan radikális, rasszista és idegengyűlölő csoportok és politikai pártok – például gyűlöletbeszéd online terjesztése révén – gyűlöletet és erőszakot szítanak a társadalomban, ami gyakran az erőszak, az idegengyűlölet és az intolerancia felerősödéséhez vezet;
- 1. emlékeztet arra, hogy az EUSZ 2. cikke szerint az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának

értékein alapul; emlékeztet arra, hogy ezekben az értékekben valamennyi tagállam osztozik;

2. hangsúlyozza, hogy a második világháború – Európa történelmének legpusztítóbb háborúja – az 1939. augusztus 23-i hírhedt német-szovjet megnevezési szerződés (a Molotov–Ribbentrop-paktum) és az ahhoz csatolt titkos jegyzőkönyvek közvetlen következményeként robbant ki, amelyek Európát két befolyási övezetre osztották két totalitárius rendszer között, amelyek célja a világ meghódítása volt;
3. emlékeztet arra, hogy a náci és kommunista rendszerek tömeggyilkosságokat, népiirtást és deportálásokat követtek el, és az emberiség történetében példátlan mértékben ember halálát és szabadságtól való megfosztását okozták a 20. században, és emlékeztet a náci rendszer által elkövetett holokauszt szörnyű bűnére; a lehető leghatározottabban elutasítja a totalitárius náci és kommunista rezsimiek által elkövetett fegyveres támadásokat, emberiesség elleni bűncselekményeket és az emberi jogok tömeges megsértését;
4. mély tiszteletét fejezi ki e totalitárius rendszerek minden áldozata iránt, és felhívja az uniós intézményeket és szereplőket, hogy tegyenek meg mindent a totalitárius rendszerek által elkövetett, emberiesség elleni borzalmas bűncselekmények és rendszerszerű súlyos emberi jogi jogsértések emlékezetben tartása és bíróságok elé vitelének biztosítása, valamint annak garantálása érdekében, hogy ilyen bűncselekményekre soha többé ne kerülhessen sor; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a múlt emlékeit életben tartsák, mivel emlékezés nélkül nincs megbékélés, és megismétli, hogy egységes álláspontot képvisel bármilyen ideológiai háttérrel rendelkező minden önkényuralmi rendszer ellen;
5. felhívja az uniós tagállamokat, hogy egyértelműen és elvi alapon ítéljék el a totalitárius náci és kommunista rendszerek által elkövetett bűncselekményeket és fegyveres támadásokat;
6. elítéli a totalitárius ideológia, például a nácizmus és a sztálinizmus minden megnyilvánulását és terjedését az EU-ban;
7. elítéli a történelmi revizionizmust és a náci kollaboránsok egyes uniós tagállamokban előforduló dicsőítését; mélyen aggasztja a radikális ideológia növekvő elfogadottsága és a fasizmus, a fajgyűlölet, az idegengyűlölet és az intolerancia más formáinak feléledése az Európai Unióban, és aggodalommal tölti el, hogy beszámolók szerint egyes tagállamokban összejátszás figyelhető meg egyfelől politikai vezetők, politikai pártok és bűnüldöző szervek, másfelől különböző politikai szervezetek radikális, fajgyűlölő és idegengyűlölő mozgalmi között; felhívja a tagállamokat, hogy a lehető leghatározottabban ítéljék el az ilyen cselekményeket, mivel azok aláássák az EU értékeit, a békét, a szabadságot és a demokráciát;
8. felhívja az összes uniós tagállamot, hogy augusztus 23-án tartsák meg a totalitárius rezsimiek áldozatairól való megemlékezés európai napját mind uniós, mind nemzeti szinten, és hívják fel a fiatalabb generáció figyelmét ezekre a kérdésekre azzal, hogy a totalitárius rezsimiek történetének és következményeinek elemzését minden európai iskola tantervében és tankönyveiben szerepeltetik; felhívja a tagállamokat, hogy támogassák Európa viharos múltjának dokumentálását, például a nürnbergi perek eljárásainak valamennyi uniós nyelvre történő lefordítása révén;

9. felhívja a tagállamokat, hogy ítélik el a holokausztagadás minden formáját és küzdjenek ellene, beleértve a náci és a velük kollaborálók által elkövetett bűncselekmények banalizálását és minimalizálását, továbbá vegyék elejét a politikai és médiamegnyilvánulásokban történő banalizálásnak;
10. felhív egy olyan emlékezetkultúrára, amely elutasítja a múlt fasiszta, sztálinista és más totalitárius és önkényuralmi rendszerei által elkövetett bűncselekményeket, ekképpen is erősítve az ellenálló képességet – különösen a fiatal nemzedékek körében – a demokráciára leselkedő veszélyekkel szemben; ösztönzi a tagállamokat, hogy a tömegkultúra közvetítésével mozdítsák elő a társadalmunk sokszínűségével és közös történelmünknek, többek között a második világháború során elkövetett szörnyűségeknek – így a holokausztnak – és az áldozatok sok éven át tartó rendszeres dehumanizálásának ismeretével kapcsolatos nevelést;
11. felhív továbbá arra, hogy május 25-ét (az auschwitzi hős, Witold Pilecki lovasszázados kivégzésének évfordulóját) nyilvánítsák a totalitarizmus elleni küzdelem hőseinek nemzetközi napjává, amely kifejezi a hősiességüket és az emberiség iránti igaz szeretetüket a zsarnokság elleni küzdelemmel kifejező személyek iránti tiszteletet, továbbá egyértelmű példát állít a jövő nemzedékei elé a totalitárius iga fenyegetéséhez való megfelelő viszonyulás tekintetében;
12. felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson hatékony támogatást a történelmi emlékezet és a megemlékezés előmozdítását célzó projektekhez a tagállamokban, illetve az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformjának tevékenységeihez, valamint juttasson forrásokat az Európa a polgárokért programnak a totalitarizmus áldozatairól való megemlékezés és emléküik megőrzésének támogatása érdekében, ahogy azt a Parlament a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló Jogok és értékek programról szóló állásponyjában jelezte;
13. kijelenti, hogy az európai integráció mint a békesség és a megbékélés modellje, Európa népeinek szabad választását jelenti a közös jövő iránti elkötelezettség tekintetében, és hogy az EU-nak különösen nagy felelőssége van a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának előmozdításában és fenntartásában, az EU határain belül és kívül egyaránt;
14. rámutat, hogy az EU-hoz és a NATO-hoz való csatlakozásuk fényében a kelet- és közép-európai országok nemcsak visszatértek a szabad, demokratikus országok európai családjába, hanem az EU segítségével sikereket értek el a reformok és a társadalmi-gazdasági fejlődés terén; hangsúlyozza azonban, hogy ennek a lehetőségnek nyitottnak kell maradnia más európai országok előtt is, ahogyan azt az EUSZ 49. cikke előírja;
15. fenntartja, hogy továbbra is Oroszország a kommunista totalitárius rendszerek legnagyobb áldozata, és hogy demokratikus állammá való átalakulása mindaddig késlekedni fog, amíg a kormány, a politikai elit és a politikai propaganda továbbra is tisztára mossa a kommunista bűncselekményeket, és dicsőíti a szovjet totalitárius rendszert; ezért felhívja az orosz társadalmat, hogy zárja le tragikus múltját;
16. mély aggodalmát fejezi ki a jelenlegi orosz vezetés történelmi tények torzítására és a szovjet totalitárius rendszer által elkövetett bűncselekmények tisztára mosására irányuló erőfeszítései miatt, és azokat a demokratikus Európa ellen vívott, Európa megosztására

irányuló információs háború veszélyes alkotóelemének tekinti, ezért felhívja a Bizottságot, hogy határozottan lépjen fel ezekkel az erőfeszítésekkel szemben;

17. felhívja a figyelmet a szovjet rezsim jelképeinek folytatódó használatára közterületeken és kereskedelmi célokból, emlékeztetve arra, hogy számos európai ország betiltotta a náci és kommunista jelképek használatát;
18. megjegyzi, hogy a totalitárius rendszereket dicsőítő szobrok és emlékművek közterületeken (parkokban, terek, utcák stb.) való további jelenléte utat nyit a második világháború következményeivel kapcsolatos történelmi tények elferdítése és a totalitárius politikai rendszer hirdetése előtt;
19. mivel a szélsőséges és idegengyűlölő politikai erők Európában egyre inkább a történelmi tények elferdítéséhez folyamodnak, és olyan szimbólumokat és retorikát alkalmaznak, amelyek a totalitárius propaganda aspektusait tükrözik, beleértve a rasszizmust, az antiszemitizmust, valamint a szexuális és más kisebbségek elleni gyűlöletet;
20. nyomatékosan felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák a tanácsi kerethatározat rendelkezéseinek való megfelelést, lépjenek fel a nyilvános helyeken és az interneten gyűlöletbeszédet és erőszakot terjesztő szervezetek ellen, és ténylegesen tiltsák be az újfasiszta és neonáci csoportokat, illetve a nácizmust és a fasizmust vagy a totalitarizmus bármilyen más formáját magasztaló és dicsőítő minden egyéb alapítványt vagy egyesületet, tiszteletben tartva a nemzeti jogrendet és joghatóságot;
21. hangsúlyozza, hogy Európa tragikus múltjának továbbra is erkölcsi és politikai inspirációként kell szolgálnia a napjaink kihívásaival való szembenézéshez, beleértve a tisztességesebb világért folytatott küzdelmet, nyitott és toleráns társadalmakat és közösségeket hozva létre, amelyek befogadják az etnikai, vallási és szexuális kisebbségeket, és az európai értékeket mindenki számára hozzáférhetővé teszik;
22. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az orosz parlamentnek és a keleti partnerországok parlamentjeinek.